

علل و آثار کاهش حیا و افزایش بی حیایی

فاطمه اقبالی^۱

چکیده

اسلام و قرآن در مورد پاکدامنی و عفت سفارشهای بیشماری نموده که پیامبران و فرستادگان الهی نیز در رسالت خود به این موضوعات بسیار پرداخته اند و از آنجایی که یکی از ویژگیهای مؤمنان دارا بودن، عفت و پاکدامنی است. عفت به عنوان یکی از مهمترین شاخصه های بارز اخلاقی رابطه بسیار نزدیکی با صفات دینی دیگر دارد که از جمله می توان به رابطه آن با حیا، غیرت، کیاست، بصیرت، اخلاص و عشق اشاره نمود به نظر می رسد که مساله شرم و حیا با مسایل اجتماعی زنان ارتباط تنگاتنگی داشته باشد، زیرا در جامعه امروز صفت شرم و بی شرمی به دو صورت مثبت و منفی در ارزیابی منش و کنش زنان و دختران از سوی افراد جامعه به ویژه خود زنان به کار می رود. حیا شرم درونی برخاسته از ادراک زشتی ها است که سبب ترک اعمال ناشایست است. در قرآن و روایات به این خصلت ممدوح اشاره شده است. بررسی ابعاد طرح این موضوع، روشن کننده اهمیت و جایگاه آن از دیدگاه دین مبین اسلام است. هر چه ایمان فرد قویتر شود این حیا نیز در او بیشتر می شود. حیا در روایات اسلامی، کلید بسیاری از خوبی ها معرفی شده است و آثار و فواید فراوانی مانند: پیش گیری از گناه، کرامت نفس، عفت و پاکدامنی، انجام خوب ی ها، موفقیت، پاک شدن گناهان، محبت خداوند دارد. گاه در حیا، مانند صفات خوب دیگر، افراط یا تفریط می شود. دست های راه تفریط را می پیمایند و بدون تفکر، به هر عملی دست می زنند. در مقابل، عده ای نیز راه افراط را بر می گزینند و به نام حیا، از حضور در اجتماع خودداری می کنند، در حالی که قلمرو حیا امور زشت و ناپسند است و شرم ساری در انجام نیکی ها هیچ گاه پسندیده نیست و لذا در بسیاری از روایات حیاورزی در برخی موارد مانند: حیا ورزیدن از گفتار، کردار و درخواست حق، تحصیل علم، تحصیل درآمد حلال، خدمت به مهمان، احترام گذاشتن به دیگران، درخواست از خداوند، خدمت به خانواده و... ممنوع شده است.

واژگان کلیدی

اسلام، قرآن، حیا، کاهش حیا، افزایش بی حیایی